

**ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՈՂՋՈՒՅՆՆԵՐ
ԱՄՆ-Ի ԵՎ ԿԱՆԱԴԱՅԻ ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆԱՑ ԵՎ
ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԻՆ**

ԳԵՐԱԾՆՈՐՀ ԹԵՄԱԿԱԼ ԱՌԱՋՆՈՐԴ Տ. ԹՈՐԳՈՒՄ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
ԵՒ ԲԱՐԵՁԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ՍՊԱՍԱԽՈՐՔ ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ
ՄԻԱՑՆԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԹԵՄԻ

Տիրոջ ողորմութեամբ ամա վերատին կը գտնուիք կողք-կողքի, քըն-նարկելու համար վերջին տարուոյ շրջանին ձեր հոգեշէն ու կրթամուէր գործունէութիւնը և գնահատելու իրագործումները, այսպիսով ձեռք քերելու նոր փորձառութիւններ, յառաջիկայ տարիներուն առաւել նպատակապաց դարձնելու ձեր աշխատանքը:

Իրապէս ձեր առաջ բացուած կայ գործունէութեան ընդարձակ ասպարիզ, բազում հնարաւորութիւններով, բայց և դժուարութիւններով: Անհրաժեշտ է ունենալ ամուր հաւատք, աշխատանքի անընկճելի եռանդ ու լաւատեսութեան ոգի, օգտուելու նպաստաւոր հնարաւորութիւններէն և յաղթահարելու համար դժուարութիւնները: «Հոգով եռացէք, Տեառն ծառայեցէք, յուսով խնդացէք, Շեղութեան համբերեցէք, աղօրից ստէպ կացէք» (Հոռմ. ԺԲ 12):

Հայ սփիտքի հոգևոր և ազգային կեանքի գոյատևումը մեծ չափով պայմանաւորուած է մեր Եկեղեցւոյ առաքելութեամբ և մեր հոգևոր ու կրթական մշակման համբերութեամբ:

Միշտ արթուն մնացէք ու եռանդով գործեցէք միրովլ Քրիստոսի, տես-սիլքով հշման Սուրբ Սեղանին և խորհուրդով յաւերժական Արարատին:

Արդ, Մենք, ձեր Հայրապետը, Սուրբ Եջմիածննեն ճառագայթող Աստուծոյ օրինութեամբ՝ կը մաղթենք, որ հաւատարիմ ձեր սրբազն ովստին, շարունակէք անսակարկ ձեր աշխատանքը հոգևոր կարգապահութեամբ, սիրով միարան ձեր սրբազն Առաջնորդի շուրջ:

«Հակեցէք, հաստատուն կացէք ի հաւատս, ժայցարուք, զօրացարուք: Ամենայն ինչ ձեր սիրով լիցի» (Ա. Կորնթ. ԺԲ 13—14): Ամէն:

**ՎԱԶԳԵՆ Ա.
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ**

ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ԹԵՄԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱԽՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԹԵՄԻՆ ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ

«ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱՆ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ»

Այսօր Ձեզ վերատին կ'ողջունենք Փրկչին մեր Յիսուսի Քրիստոսի Յարութեան աւետիսով, որովհետև տակալին կը գտնուինք անոր կենարար շնորհներուն ներքն: Եւ երանի թէ այդ շնորհները տևապէս ճառագայթէին ձեր բոլորի վրա, մեր եկեղեցեաց ու համատացեալներուն վրայ, որպէսզի առաւել հոգևոր Աերշնչանքով, առաւել եկեղեցաշէն եռանդով, առաւել համահայկան տեսիլքներով դուք բոլորդ ձեռք-ձեռքի տուած, համախումք ձեր սրբազն առաջնորդ Հօր շուրջ, շարունակէք ձեր աշխատանքը նետգինետ աւելի պատառատ իրագործումներով:

Կատահ ենք որ դուք ամենքդ՝ հոգևորական թէ աշխարհական Աերկայացուցիչներ ձեր համայնքներուն, տոգորուած բարի եռանդով, Պատգամատորական ժողովիդ կը ներկայանաք նոր սպասումներով, կը բերէք նոր ծրագիրներ, նոր առաջարանքներ շինարար ոգիով պատասխանելու այն հարցերուն, որոնք կը դրուին ձեր առաջ, ձեր եկեղեցիներու առաջ այս օրերուն:

Մենք միսիթարուած արտով կը հետևինք ձեր աշխատանքներու և իրագործումներու լ՛ուացքին և Փրկչի Խջման Ս. Սեղանի առաջ կ'աղոթնենք որ Տէրը ձեզ միշտ զօրավիզ մնայ և օգնական: Միսիթարուած ենք նաև այն յոտով, որ ձեր ճիգերը յաջողութեամբ պիտի պասկուին ի կենսագործումն ձեր երկրի մէջ Հայ Եկեղեցոյ և համայն հայ համատացեալ ժողովուրդի կանոնական և հոգևոր լիակատար միութեան, առանց խարուսիկ սակարկութեանց, Մայր Այսոյ Սուրբ Էջմիածնի օրինութեան ներքն, որ յախտենական կերպոնն է մեր քրիստոնէական համատքի և մեր առաքելական Մայր Եկեղեցոյ, մօս երկու հազար տարիներէ ի վեր, Մայր Հայաստանի սուրբ հողի վրայ, Արարատի փեշերուն, երանելի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի աստուածային տեսիլքով: Ձեզի կը մաղթենք ազնի համարձակութիւնը՝ սուրբ պահպանելու քրիստոսաւել Էջմիածնի խորուրդը:

Սուրբ Էջմիածնով և միայն Սուրբ Էջմիածնով հնարաւոր կ'ըլլայ վերահաստատել միութիւնը Հայ Առաքելական Եկեղեցոյ: Տայ բարին Աստուած որ Մեր գահակալութեան մայրամուտին գոնէ կարողանայինք ողջունել վերաբարձր մեր բաժանեալ հարազատ զաւակներուն: Այս, վշտով, հոգեկան տառապանքով է որ միշտ Մեզի հարց տուած ենք թէ երկար տարիներէ ի վեր միութեան մասին խօսող անոնց Աերկայացուցիչները ինչո՞ւ անգամ մը գոնէ չեն խորհած պաշտօնապէս Մայր Աթոռ այցի գալ Փրկչի Խջման Սեղանի առաջ, միութեան և համերաշխութեան իրենց ովանը կատարելու համար: Մենք տիւ և գիշեր սիրով ու կարօտով պիտի սպասենք որ բացուի վերջապէս այդ առաւօտը:

Առանց հայրենական Սուրբ Էջմիածնի՝ կը տժգունի պատմական խկութիւնը հայկական քրիստոնէական համատքի ու տակաւ կը հանգի ջերմութիւնը Մայր Հայաստանի համահայկական գգացողութեան:

Այս մտորումներով, այս յորդուներով, հարազատներ Մեր, ձեզի կը բերէնք Մեր հայրական միրոյ ողջոյնը և օրինութիւնը հայրապետական, մաղթելով բոլորիդ գործելու անսպառ ուժ ու եռանդ ի շինութիւն ձեր համայնքներու հոգևոր կեանքի և ի պայծառութիւն ձեր եկեղեցեաց:

«Գիշերն մերժեցաւ և տիմ մերձեցաւ. ի բաց արացուք պայտինեսն զգործան խաւարի և զգեցցուք զգէնն լուսոյ» (Հոռմ. ԺԴ 12): «Ապա, պայտինեսն զինտ երթիցուք զիսաղաղութեան և զշինութեան որ առ միմ-եանս» (Հոռմ. ԺԴ 19): Ամէն:

ՎԱԶԳԵՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ս. Էջմիածին,
3 ապրիլ 1987 թ.

ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆԱՑ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԹԵՄԻՆ

Լու Անձելը

Սիրեցեալ Եղբայր Մեր ի Քրիստոս, Գերաշնորհ Տ. Վաչէ արքեպիսկոպոս Յովսէփիեան, բարեշան թեմակալ առաջնորդ, և նոյիրեալ արծանաշնորհ Բոգևոր Ապաստորներ Եկեղեցեաց:

Մեծ ուրախութիւն է Մեզի համար հաստատել որ Դուք մէկ սիրտ, մէկ հոգի համերաշխ մթնոլորտի մէջ, Սուրբ Հոգով լուսաւորուած, մէկտեղուած էք՝ միասին աղօթելու, միասին անդրադառնապու անցնող տարրայ ձեր իրագործումներուն, ձեր մտահոգութիւններուն և ձեր ակնկալութիւններուն, և այդ փորձառութեան լոյսի տակ առաւել գոտեավնդուած էք շարունակելու ձեր սրբազն առաքելութիւնը ձեր հաւատացեալ ժողովուրդի ծոցին մէջ, որպէսզի առաւել լուսաւորուի անոնց կեանքը սուրբ Աւետարանի լոյսով, որպէսզի առաւել պայծառանայ անոնց ընտանեկան և ընկերային կեանքը քրիստոնէական բարոյական պատուիրաններու կենագործումով, որպէսզի անոնց կեանքին մէջ առաւել ճառագայթեն մեր մայրենի լեզուն և հայ ազգային մշակոյթի արժեքները:

Զեզի բոլորիդ կը մաղլենք անսպառ ուժ ու եռանդ, աննկոն կամք և անհատնում լաւատեսութիւնն, կեանքի կոչելու համար բոլոր աստուածահանոյ ու ազգապահպան ձեր առաջադրանքները:

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնէն և Մեր սրտէն բոլորիդ Մեր հայրական սէրն ու գնահատանքը, բոլորիդ Մեր քաջալերանքը և Մեր օրինութիւնը:

«Եւ արդ, զիանդէս սիրոյ ձերոյ և զմերոյ պարծանացն վասն ձեր ի դոցա ցուցչիք յանդիման ամենայն Եկեղեցեաց» (Բ Կորնթ. Ը 24): Ամէն:

ՎԱԶԳԵՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ս. Էջմիածին,
12 մարտ 1987 թ.

**ՊԱՏԳԱՄԱԽՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ
ՄԻԱՅԵՍԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ԱՐԵՒՄՏԵՍԱՆ ԹԵՄԻՆ**

Լու Անձելըս

Մեր քրիստոնէական լոյս հաւատքի կեղրոն աստուածակառոյց Սուրբ Էջմիածնէն հայրական սիրոյ ողջոյն և օրհնութիւն Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Արևմտեան Տիրախնամ թեմիդ Պատգամատորական Ժողովիդ և մասնակցող բոլոր հոգևորական և աշխարհական յարգարժան անդամներուդ:

Վատահ ենք թէ այս պահում, բոլորդ Սուրբ Հոգով ներշնչուած համախմբուած էք ձեր հոգևոր Տեսուչ և առաջնորդ՝ Գերաշնորհ Տ. Վաչէ արքեպիսկոպոսի շուրջ, միասնարար քննարկելու և գնահատելու անցնող տարիաց թեմիդ եկեղեցական, կրթական և մշակութային գործունեութիւնը և ապա ծրագիրներ մշակելու յառաջիկայ ձեր աշխատանքներուն և իրագործումներուն համար, յառաւել շինութիւն ձեր համայնքներու և հաւատացեալներու կրօնական կեանքի և յառաւել պայծառութեան ձեր եկեղեցիներու:

Մենք, Սուրբ Էջմիածնէն կը հետևինք ձեր հոգեշէն ու ազգանուէր գործունեութեան և հոգեակն միհիտարուած ենք հաստատելով ձեր յաջողութիւնները, ձեր նուիրեալ եռանդը և ձեր որդիական սէրն ու հաւատարմութիւնը Մայր Աթոռին և անձամբ Մեր համեշէաւ:

Վատահ եղէք թէ հոգով սրտով ձեզի հետ ենք, ձեզի հետ են Մեր աղօթքները, ձեզի հետ են Մեր մտածումներն ու բարի մաղթանքները:

Աստուածային Սուրբ Էջմիածնէն, Փրկչի Խշման Սուրբ Սեղանէն մըշտապէս կը ճառագայթնեն Սուրբ Հոգոյ շնորհները և կը բաշխուին բոլոր Մեր հաւատացեալ զաւակներուն, ուր որ գտնուին անոնք աշխարհի ճամրաներու վրայ:

Հսկեցէք և արթուն կացէք որ այս շնորհները, այդ լոյսը, մշտապէս լսու մնայ այստեղ Սուրբ Էջմիածնի մէջ, սուրբգրական Արարատի ստորոտը, որպէսզի այն մշտապէս բաշխուի ազատ ու անարատ համայն հայութեան որ ի Հայատան և որ ի սիհիոս աշխարհի:

Ձեզի բոլորիդ վերստին բիր օրինութիւն և մշտական յաջողութիւններ ձեր սրբազն առաքելութեան ճամրուն վրայ:

«Այսուին եղբարք, ողջ լեռուք, հաստատուն կացէք՝ միհիտեսութ, միաբան լերութ, խաղաղութիւն արարէք. և Աստուած խաղաղութեան և սիրոյ եղիցի ընդ ձեզ» (Բ Կորնթ. ԺԲ 11): Ամէն:

**ՎԱԶԳԻՆ Ա.
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ**

Ս. Էջմիածին,
12 մարտ 1987 թ.

**ԲԱՐԵՊԱԾՏ ՏԻԿՆԱՆՑ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ
ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԹԵՄԻՆ ՀԱՅՈՑ ՄԻՍԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ**

Լուս Աճճելը

Ազնիւ տիկիններ և օրիորդներ,

Այսօր ուրախ սրտով ձեզի կը բերենք Աստոծու օրհնութիւնը մեր քրիստոնէական հաւատքի բազմադարեան կեդրոն Սուրբ Էջմիածնէն, բարի մաղթանքով, որ Տէրը Ձեզի գօրացնէ Սուրբ Հոգիով, որպէսզի նաև յառաջիկայ տարիներուն դուք շարունակէք ձեր եկեղեցանուէր աշխատանքը ձեր հոգևոր առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Վաչէ արքեպիսկոպոսի հովանին ներք։

Մեր Եկեղեցին աղօթքի Տուն է ու նաև մայր դաստիարակը մեր հաստացեալ ժողովորդին։ Եկեղեցին է որ սուրբ Աւետարանի լոյսով և շունչով կը համեյսանայ դաստիարակը մեծ ազգի զաւակներուն, մանաւանդ երիտասարդ սերունդներուն։

Մենք կը խորհինք թէ հոգևոր սպասարքներուն կողքին մանաւանդ դուք բարեկացն կիներդ կոչուած էք վճռական դեր կատարելու իրքն դաստիարակներ ձեզի լատոնկ մայրական սիրով և հոգաւորութեամբ, որպէսզի ձեր համայնքի պատուիններն ու երիտասարդները սնուին, աճին ու հասակ նետեն սուրբ Աւետարանի շունչով և քրիստոնէական բարոյականի պատուիրաններով։ Մանաւանդ մեր օրերուն քրիստոնէական դաստիարակութիւնը, բարոյական նկարագրի կազմութիւնը հետզիւտէ առաւել անհրաժեշտութիւն կը դառնան, նոր սերունդները հեռու պահելու համար պէս-պէս մոլութիւններէ և անկարգութիւններէ, որոնք յաճախ կը տանին դէպի հոգեկան և մարմնական կործանում։

Մեր պարտքն է և յորդորը որ Եկեղեցւոյ սուրբ հովանին ներքն նուիրուիք այդ բարոյական դաստիարակութեան գործին անսպառ եռանդով։

Թող հայ ազգի նոր սերունդները ապրեն ու զարգանան առողջ մարմիններով և առողջ հոգիններով ու դառնան բարի զաւակները իրենց ծնողաց, բարի զաւակները մեր Եկեղեցին։

Հսկեցէք նաև որ անոնք մնան հաւատարիմ ու նուիրեալ զաւակները մեր ազգին, հապարտ ըլլան որ հայ ազգի զաւակներն են, հապարտ ըլլան իրենց մայրենի լեզուով, հապարտ ըլլան հայոց հերոսական պատմութեամբ, հապարտ ըլլան սրբազն լեռ Արարատով ու մեր վերածնած Մայր Հայաստանով։

Օրհնութեամբ՝

**Վ Ա Զ Գ Է Խ Ա
Կ Ա Թ Ո Ղ Ի Կ Ո Ս Ա Մ Ե Ն Ա Յ Ն Հ Ա Յ Ո Ց**

Ս. Էջմիածին,
12 մարտ 1987 թ.

— • —

ՊԱՏԳԱՄԱԽՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԹԵՄԻՆ ՀԱՅՈՑ ԳԱՆՍՏԱՑԻ

Թեմական առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Վազգէն Կայսկոպոսին և յարգարժան պատգամատրներուն,

Քրիստուածես Սուրբ Էջմիածնէն հայրական սիրով Կ'ողջունենք տիրախնամ թեմիդ Պատգամատրական Ժողովը և կը բերենք բոլորիդ Մեր բարի մաղթանքը որ ձեզի յատով հոգեսոր եռանդով ու նուիրումով քննարկէք ձեր առաջ դրուած հարցերը, յառաւել շինութիւն թեմիդ հաւատացեալ Ժողովուրդի կրօնական կեանքի և յառաւել պայծառութիւն ձեր աղօթքի Տուներուն:

Այս հանդիսաւոր առիթով ձեզի ամենուդ կը բերենք Մեր ջերմ գմահատանքը ձեր եկեղեցաշէն իրագործումներուն համար, մանաւանդ որ համեմատաբար շատ կարճ ժամանակաշրջանն ընթացքին ձեր կորուվի առաջնորդ Հօր իմաստուն վերատեսչութեան ներքոյ և բոլորիդ եռանդուն ջանքերով ու համերաշխ գործակցութեան ոգիով չքացան անցեալի ձեր ներքին վերիկայրումները, և դուք կարողացաք ձեր նոր թեմը իր եկեղեցական համալրներով վերակազմակերպել, կարգ ու կանոնի և շինարար աշխատանքի պայմաններու մէջ:

Սրտանց կը մաղթենք որ նոյն շինարար ոգիով, նոյն համերաշխ գործակցութեան մթնոլորտի մէջ շարունակէք ձեր սկսած աշխատանքը, կեանքի կոչել կրօնական, կրթական և մշակութային նոր իրագործումներ, միշտ ոգեշնչուած քրիստուակառոյց Սուրբ Էջմիածնի խորհուրդով և յաւերժական մեր Արարատի տեսիլքով։

Ընդունեցէք Մեր հայրական սէրը, Մեր քաջալերանքը, Մեր օրինութիւնը։

«Քանզի ո՞վ է մեր յոյս կամ խնդութիւն կամ պասկ պարծանաց մերոց, եթէ ոչ դուք ի Տէր՝ առաջի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ի նորագալստեան։ Զի դուք եք փառք մեր և խնդութիւն» (Ա. Թէս. Բ 19—20)։ Ամէն։

ՎԱԶԳԵՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ս. Էջմիածին,
Յ ապրիլ 1987 թ.

